

REDACȚIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Artioli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Sfințire de biserică.

Duminecă a sfințit P. S. Dl nostru episcop diecezan biserica din Apateu de pe lunca Aradului. Cu aceasta s'au terminat vizitațiunile canonice și sfințirile de biserici pentru anul acesta spre a fi reluat firul lor la primăvară.

Au vizitat P. S. S. în acest an peste 40 de comune parohiale, ce este caz extraordinar în istoria vizitațiunilor canonice.

Comune, cari n'au mai văzut arhieru au avut fericirea se primească binecuvântarea și învățătura creștinească prin graiul viu al purtătorului tradițiilor apostolești. Și nu ne îndoim, că acest contact direct cu credincioșii va întări legăturile între biserica ascultătoare și între biserica învățătoare, în cari este țaria bisericii vii a lui Hristos.

Întărirea odată aceasta legătură va da roadele sale și pentru înaintarea culturală a poporului, căci P. S. S. pretutindenea unde ajunge îmbrățișează în cuvântările sale și chestiunea școlii confesionale, îndemnând la jertfe pentru fiii, cari au să moștenească averea și numele părinților. Căci numai prin fii buni creșcuți în frica lui Dumnezeu să păstrează acele bunuri morale și materiale, până când prin fii răi să risipesc.

Caracteristic e, că poporul aduce bucuros, cu o însuflețire chiar, jertfe pentru biserică, dar pentru școală nu, decât de silă.

Unii atribuie aceasta aparență egoismului poporului, anume că marelui rit îi face plăcere și pentru aceasta plăcere aduce bucuros jertfă, precum aduce pentru o casă frumoasă de locuință, dar după noi aceasta părere e greșită și adevărul e că aceasta apariție denotă că simte mai mult trebuința sfințeniei bisericii decât importanța cultului. Când însă va simți tot atât de mult trebuința cultului cu foloasele ei, atunci sigur va urma și jertfa pentru școală. De aici necesitatea să ne grăbim a imprimă în sufletul credincioșilor noștri și simțul cultului ca să-i fie așa drag de școală ca de biserică, pentru că la o altă fac unitatea poporului nostru. Lucrarea la

întărirea simțului cultural pe lângă cel religios dă acestor vizitațiuni canonice încredințată importanță. De aceea le înregistrăm cu drag, ca îndemn preoțimei, ca alături de simțul religios să cultive și simțul cultural.

Sâmbătă a plecat P. S. S. însoțit de protosinelul Roman Ciorogariu și diaconul ceremonial Cornel Lazar, pe vreme grea. La Borosineu a fost întâmpinat de protopopul Ioan Georgia și de protopretorele Borsos, iar la Cermeiu a fost întâmpinat de preotul Dimitrie Popoviciu cu credincioșii săi și cu preotul I. Bulan din Somosheș și Ioan Popoviciu din Berecheiu. De aici urcă calesă elegantă a marelui proprietar Czarán Iános, iar la hotarul Șepreusului îl întâmpină o frumoasă trupă de călărași pe cai sprinteni împodobiți cu iederă și cu țesături naționale de nu să vedea capul cailor de sub ele.

Așa ajunse în comună unde au fost întâmpinat sub arcuri triumfale și în ușa bisericii de preoții Ursuț și Petraș îmbrăcați în faloane cu crucea și cu evanghelia. Părintele Ursuț emoționat de momentul mare a interpretat bucuria comunei de a vedea pe bunul arhieru, iar acesta răspunzând cu aceeași căldură a intrat în încăpătorea biserică unde a cetit rugăciunea deslegării și a rostit o frumoasă cuvântare. De la biserică la urmat imenzul popor la școală, unde s'a întreținut cu micii școlari, pe cari i-a examinat și apoi sfătuit la bine. De la școală a trecut la casa ospitală a preotului Cornel Ursuț unde a luat masa cu oaspeții veniți la întâmpinare. După amiază a făcut vizite pe trăsurile marelui proprietar Pajkert Henrik la preotul Petraș, diaconul Vuculescu și la mari proprietari din loc, cari i-au dat onorurile primirii.

Duminecă a plecat pe trăsura cu patru cai a țaranului Dănilă Todor din Apateu, mânăta de dânsul și încunjurat de circa 50 călăreți, asemenea împodobiți după obicei românesc ca la oște. Așa a ajuns frumosul cortegiu în Apateu, unde la marginea comunei a fost întâmpinat în numele comunei politice de notarul Horváth și și-a ținut intrarea regală în comună, între bubuitul treascurilor, sunetul clopotelor și salvele de foc a veteranilor.

Biserica din Apateu este de nou zidită din fundament și a costat 60.000 Cor. Ar face cinste unui oraș, căci e aproape atât de încăpătoare ca și catedrala din Arad. Ea este mărturia credinței poporului către legea strămoșească și a hărniciei preotului Atanasiu Popoviciu, care în 30 de ani a sporit averea de 800 fl. la suma cu care s'a ridicat aceasta frumoasă biserică, lângă care e și frumoasa școală, ce asemenea ar face cinste unui oraș.

La intrarea în biserică a fost așteptat de preotul Atanasie Popoviciu în ornate, cu o pătrunzătoare descriere a bucuriei ce o simte comuna, că bunul arhiereu a ascultat glasul poporului, care doriă să prăznuiască sfintele sărbători în noul Sion, iar P. S. S. și-a exprimat bucuria de vrednicia credincioșilor săi, care a venit să o binecuvinte, nesocotind greutatea vremii de iarnă.

După acestea a urmat actul măreț a sfințirii bisericii și a sfintei liturghii sub decursul căreia a hirotonit întru preot pe capelanul Chinezului, Vincențiu Radu. Iar după terminarea serviciului divin a rostit o înălțătoare cuvântare laudând virtuțile poporului, care n'a lăsat să între în comună duhul rățăcirii și indemnând la renoirea vieții creștinești.

S'a luat apoi masa comună și după aceea a plecat P. S. S. între uralele poporului, însoțit de călăreții, cari în însufleșirea lor au însoțit pe P. S. S. până la gara îndepărtată din Cermeiu, stărnind însufleșire și prin comunele prin cari au trecut.

Remarcăm, că roadele vieții creștinești să vadă atât în Șepreuș cât și în Apateu și în viața familiară care este binecuvântată de fii și fete, încât numărul poporului sprește din an în an.

Încheiăm prin aceasta cu satisfacție sufletească rapoartele despre sfințirile de biserici și vizitațiunile canonice săvârșite de astă primăvară încoaci, urând P. S. S. sănătate, să le continue și pe anul viitor spre mărirea lui Dumnezeu.

Nu putem încheia fără remarcarea satisfacției ce datorim preoților, cari zidesc biserici.

În Apateu zicea unul dintre preoți: numai acela știe ce este preoția, care a zidit biserică în parohia sa. Și s'a explicat așa că numai acela preot știe câte trebuie să îndure până face chivernisala avutului bisericii și câte obstacole întâmpină la clădire, ca să-și salveze și cinstea personală și succesul zidirii edificării bisericii.

Așa este, dar greutățile acelea sunt lucruri omenești iar jertfa de sine ce o aduce preotul este lucru dumnezeesc, care trebuie să-și aibă resplata și aici pe pământ și în viața ulterioară.

Dacă recunoștința aceasta a noastră încă este o resplată, primească-o dela noi toți aceia preoți cari au zidit biserici și au servit prilejul

la atâtea înălțătoare serbări bisericești, prin cari s'a ridicat sentimentul comun bisericesc. Ce e mai mult să se reverse asupra lor din mila și îndurarea lui Dumnezeu.

Omilie la Sf. Nicolae.

Iubiți ascultători!

Ați auzit sf. evanghelie de astăzi. V-ați putut din nou convinge, că învățăturile lui Isus, pe cât sunt de simple, pe atât sunt de sublime. Ați putut vedea, cum mulțimea popoarelor încunjurându-l, îi ascultă divinelor sfaturi. Poporul fermecat de adevritatea ziselor lui Isus, nu mai dă crezământ Farizeilor, ci se ia după Isus. Farizeii, cu durere vedeau știrbirea tot mai mult a autorității lor, asupra poporului și nu arareori ziceau: „Ce să facem, omul acela face multe minuni, de-l vom lăsa, toți vor crede în el.“ Pământul li-se clătina sub picioare, căci Isus luptă pentru adevăr. Și cu durere văd ei apoi, că acest — urgisit pentru ei — îi va demasca. Par'că în cazul de față, Farizeii au văzut cu ochi buni pe Isus?! Nu, căci să vă spun, cum s'a întâmplat. Iar fiind evanghelia aceasta deosebit de frumoasă, vă rog să aveți răbdare.

Farizeii și acum, cași întotdeauna, nu cu ochi buni, au văzut pe Isus, care eră urmat de mulțime, căci se zice în evanghelie:

„În vremea aceea, stătut-a Isus într'un loc șes și mulțimea ucenicilor lui și mulțime multă de popor, din toată Iudeea și din Ierusalim și de pe lângă marea Tirului și-a Sidonului...“

Iată dar o mulțime de popor, din ținuturi îndepărtate, venită se asculte pe un D-zeu-om, care spune adevărul. Un tablou frumos. Hristos în mijlocul mulțimii. Și ceea ce a făcut această mulțime să vină la Isus, e *puterea adevărului*. Ceea ce Isus predică, aceea și face; la el nu s'a aflat nici cea mai mică contradicție, între fapte și cuvinte. Și iată aici e adevărul.

Când noi azi pronunțăm cuvântul, „adevăr“, ar trebui să roșim. Azi spre a afla un om „cu adevăr“ ar trebui să luăm ziua la ameză lampa lui Diogenes. Azi nu mai este nici un Epaminondas, sau de ar și fi, nu s'ar ferici în lumea noastră plină de intrigi și calumnii. Cu minciuna azi parodiem, iar adevărul îl proseriem. Și nu sunt numai unii, dintre noi, cari fac aceasta, ci aceștia sunt toți, iar cei cari nu fac, sunt corbi albi. Copilul mic, când stricându-și jucăria e întrebat, ce-a făcut, pune vina pe altul, copilul din poporale, când calcă legile școlare, pune vina pe altul, așa face liceanul, iar noi acestia mari, căutăm să arătăm, că am făcut bine, ceea ce tot bine vedem, că e rău. Așazicând minciuna ni-s'a prefăcut în a doua natură. Și fatalitatea ne mână spre minciună. Și de multeori mințim, nu că am avea vr'un folos, dar spre a strică deaproapele. Dar cum ne împacă noi atunci, cu iubirea, când mințind stricăm deaproapele? Aceasta așa să explică, că noi nu mai dăm nimic pe aproapele. Contra acestor stări, trebuie să pășim. Nu zic către voi să stărpiți dintr'odată minciuna, căci nu se poate, ci rând pe rând. Ceva odată înrădăcinat, numai după multe efortări și după un timp îndelungat se poate extirpa. Deci: părinții să-și știe datorința, când băiatul nu spune adevărul, iar cei mari, când mințesc, să-și aducă aminte de ceea ce zice adevărul.

Iubiților! Ajunserăm cu sf. evanghelie până acolo, unde Isus zice ucenicilor: *„Fericiți sunteți săracilor, că a voastre este împărăția lui D-zeu“*.

Iată aici un adevăr mare, dar iată și aceea, că lumea de azi a schimbat partea primă a zisei lui Isus. După credința de azi ar fi: „Fericiti sunteți bogatilor...” și... de nu s'ar cutremura lumea, s'ar amesteca și la partea a doua a zicerii.

Isus se adresează aici ucenicilor lui, fericindu-i. Ei, știm, că au fost săraci, căci abia aveau cu ce trăi de azi pe mâine. Cași oameni săraci, ei își lasă și ceea ce aveau, mreața și toate, urmând lui Isus. Pe ei îi ferește Isus, căci cași săraci materialicește, îl urmează. Să nu se ieie această fericire a Domnului în înțeles, exclusiv literar, căci aici nu avem să înțelegem numai pe săraci. Cum, atunci bogatii să nu aibă parte de fericire? Da, au și bogatii, dar bogatul e legat mai totdeauna de averea sa și trăește pentru ea, nu pentru Isus. De aceea se zice: „Mai ușor intră funia de corabie prin urechile acului, decât bogatul în împărăția lui D-zeu”. Bogatul e mai iute ispitit de poftă și aceste îl abat dela D-zeu. El mai iute poate zice: „Bea, mănâncă suflă și te veselește”.

Dar bogat, sărac, azi tot una e. Săracul învovățește d-zeirea, că e sărac, iar bogatul uită de D-zeu. Un lucru însă să știți: Nu acela e bogat, care are averi multe, ci care iubește pe D-zeu, și din contră, nu acela e sărac, care n'are averi pământene, ci acela, care n'are iubire față de D-zeu.

Cunoașteți voi doară, întâmplarea cu bogatul și săracul Lazar. A cărui viață e de preferit? Ce voiți mai bine, să trăiți în desfătări 70 - 80 ani pământeni, sau să trăiți viața de dincolo infinită, într-o nemijlocită apropiere de D-zeu? Căci ceea ce e picătura de apă, față de imenzul ocean, așa e viața de aici față de cea de dincolo. Ba încă mai mult. Și dacă voi socotiți, pe lângă toate acestea, de preferat viața aceasta petrecută în desfătări, față de cea de dincolo, atunci continuați-voi bogatilor, — cu petrecerile, căci „scrășnirea dinților”, nu vă înfioară. Voi săracilor, vă mângâiați aici, prin aceea, că veți avea soarta lui Lazar, dar fiți și voi ca el. Nu cărțiți contra D-zeirii, căci ceea ce ea a făcut cu înțelepciune a făcut.

Să urmărim firul evangheliei mai departe, „Fericiti sunteți, cari flămânziți acum, că vă veți sătura”. „Fericiti sunteți, cari plângeți acum, că veți râde”. Iată și aici maxime, de cari să fim conduși în judecarea vieții noastre. Prin alte cuvinte se zice, fericiti sunteți voi, cari doriți viața cerească, că o veți ajunge iar pe de altă parte, voi cari acum plângeți de starea în care vă aflați, vă veți bucura, căci vi-se va împlini dorința.

Cei flămânzi, sunt, așadar, dornicii de o viață înaltă religioasă, pe cari interese josnice nu-i leagă de pământ, ceice au dramul abnegației. Acești oameni știu să se lapede de endaimonism, iar bunurile materiale, nu le sunt scop al existenței. Aceștia nu caută pe pământ la hambarele lor ci la suflet.

Dupăcum observ însă și pentru o parte din noi, mai mult prețuese materialele, decât cele sufletești. Căci mulți sunt materialistii practici, astăzi. Sub forma, că cu cele ale sufletului, mori de foame, viața ajunge tot mai mult o luptă pentru existență, iar în lupta aceasta sufletul e neglijat. Căci și noi, în loc să ne cultivăm sufletul cu lucruri religioase, unul iubește viața de cafenea, altul se ocupă cu scrieri senzaționale, iar al treilea trăește în privința religioasă, într'un „indiferentism mohamedan”, cum zice Șaguna. Dar iată ce zice Isus: „Ce i-ar folosi omului de ar dobândi lumea aceasta, iar sufletul l-ar pierde”. Eu vă îndemn: Vă

ingrijii de suflet și apoi de trup. Nu zic, să nu vă îngrijii de trup, căci, a neglijă trupul e păcat.

Se zice mai departe în evanghelie: „Fericiti veți fi când vă vor urî oamenii și când vă vor despărți și vă vor ocări și vor scoate numele vostru ca un rău pentru Fiul omului. Bucurați-vă în aceea zi și săltați, că iată plata voastră multă este în ceriuri.”

Toți oamenii, cari au venit cu ceva adevăr în lume au întâmpinat rezistență și pentru acest adevăr au suferit. Suferit-a Socrates, Galilei, suferit-au apostolii ca să nu amintesc pe cel care și-a dat sângele de bună voie pentru noi. Și pentru umilul adevăr, a curs sânge nevinovat, care sânge apoi a șters păcătoșenia unei lumi întregi.

Hristos, apostolilor săi când îi trimite, nu le pune în vedere traiul bun, viața fără griji, ci le spune, că vor îndura multe și tocmai aici stă fericirea lor. Lumea fiind rea, pe ei, cari predicau contra rețelilor, îi urgisiă.

Dacă ei favorizau rețelele societății Hristos nu le-ar fi zis: Fericiti veți fi, când vă vor urî oamenii...

Cel, care trebuie astăzi să predice cuvântul lui D-zeu e și preotul. Nici preotul, astăzi nu întâmpină bunăvoință pretutindenea. El are să străbată prin multe locuri, pe la diferiți oameni, cu diferite moravuri. Unde e ceva de îndreptat, să îndrepte, căci așa-i preținde misiunea. Să nu caute la aceea, că combătând un rău, nu-și câștigă prieteni. Și noi, cari aici ne pregătim pentru o sfântă carieră, să știm că în viață vom avea neplăceri cu oameni înrăutățiți. Lumea ne va vorbi de rău, dar atunci vom fi fericiti când pentru cuvântul lui D-zeu; vom fi batjocriți.

Mângăierea noastră să fie, că am luptat pentru credința lui Hristos, iar ceea ce Isus zice apostolilor ni se referă și nouă; adică: „Bucurați-vă în aceea zi și săltați, că iată plata voastră multă e la ceriuri.”

Cu cât sarcasm zimbește la aceste cuvinte unul cuprins de *sămț pământesc*. Iar dați-mi pace, voi, cu plata voastră din ceriuri. Nu avea pe pământ ce-ți trebuie, apoi poți fi cu plata cerească.

Dar uitați! Aceștia au un singur ideal: Traiul bun pe pământ. Și acesta pot să-l ajungă aici. Dar cu moartea traiul acesta a trecut și de aci se începe adevărata viață. Deci ceea ce prețuese mai mult viața aceasta, ca cea de după moarte, continue mai departe viața în simț pământesc. Eu vă dau sfatul de a vă pregăti pentru ceea cealaltă. Cercatu-s'au filozofii, creatu-s'au sisteme pentru a propaga traiul pe pământ fără gândire la cele viitoare, dar au căzut. Epicureismul doar, nu a fost altceva, decât folosirea omului de toate plăcerile vieții, căci „post mortem non est voluptas”.

Iubiților! poate am abuzat de răbdarea voastră și v'am ținut prea mult. Să vă rezum pe scurt, ce am vorbit. V'am spus despre adevăr și minciună, despre pericolul bogățiilor la mântuirea sufletească; despre nizuința la o viață mai înaltă religioasă și lăpădarea de simț pământesc.

Acestea toate se pot împlini având și numai o singură virtute, dragostea creștinească. Dragostea toate le împreună. Când vă veți călăuzi de dragoste, atunci veți propaga adevărul și vă veți lăpăda de samțul pământesc, nizuind spre o viață înaltă morală.

Vă rog ca cuvintele mele să nu fie pentru voi numai zise, ci și făcute. Rând pe rând să vă apucați de cele ce v'am sfătuit și atunci referitor la judecată vi-se poate zice „Bucurați-vă în aceea zi și săltați, că plata voastră multă e la ceriuri”.

Nicolae Iliesiu
stud. în teologie.

Noul plan de învățământ*)

— Observări privitoare la materialul de Religie pentru clasa V. —

Planul de învățământ, ce s'a pus în aplicare pentru școlile noastre confesionale, este o călăuză foarte folositoare atât pentru învățători, cât și pentru preoți. Călăuza aceasta ne-a lipsit aproape cu desăvârșire în trecut și din planurile de învățăminte votate de congresele noastre bisericești nu se desfășură aceia sănătoasă și hotărâtă îndrumare, ce în planul de acum ni se prezintă în condițiuni perfecte. Eram lăsați în voia liberă să ne bazăm numai pe cunoștințele generale câștigate în teologie și pedagogie.

Acum însă avem un material bogat de îndrumare, ce ne înlesnește foarte mult felul de a ajunge cu ușurință și pe cale sigură să dăm copiilor educație și instrucție bună.

Ni-se arată aici scopul școlii populare, care la noi este cea confesională. Ni se dau îndrumări privitoare la educație. Tot așa se vorbește pe larg despre chestia de organizare a învățământului și a disciplinei, apoi felul cum au să se propună diferitele studii și în special se ocupă amănunțit despre școala primară nedivizată, care parte ne privește și pe noi mai de aproape. Natural, că prin planul nou se vor risipi multe nedumeriri, de cari este animată învățătoria noastră în partea ei covârșitoare, că adecă catehizarea îi privește pe preoți prin urmare învățătoria n'are nimic cu educația. Educația să cadă în sarcina preoților iar în sarcina învățătorilor să rămână numai *instrucția*.

Se înțelege, că acestea sunt păreri foarte ciudate și nu sunt de fel în conglăsurire cu rolul ce-l are un învățător confesional. Dar ele se practică aici la noi. De aici apoi se observă din partea a multor învățători o nepăsare păgubitoare față de biserică. De aici provin și neînțelegerile dintre preot și învățător. Ba ce e mai mult sunt cazuri, când învățătorul caută să micșoreze educația ce se dă elevilor din partea catihetului.*

Dacă instrucția însă, nu va merge paralel cu educația aducem poporului nostru pagubă cu mult mai mare decât că l-am lăsa așa cum este azi, în cele mai multe părți — fără învățatură.

Catehizația în trecut s'a făcut de către învățătoria. În modul acesta eră o uniformitate între educație și instrucție. În timpul din urmă în cele două dieceze ale noastre, catehizația s'a concretizat preoției. Aceasta procedură s'a dovedit de foarte justificată în timpul din urmă, prin articolul de lege XXVII din 1907, prin care învățătoria noastră i-s'a îngreuiat chemarea în în așa fel, încât a se griji și de propunerea religiei — în mod sistematic — e aproape cu neputință.

Catehizația deci trebuie luată cu desăvârșire din mâinile învățătoria, lăsând ca învățătoria noastră să se ocupe de educație și creșterea religioasă a băeților în cadrele celorlalte studii, cum el va putea face la exercițiile de vorbire, ori de istorie etc.

Chemarea noastră de a educa trebuie privită ca centru al direcției noastre, formând ea temelia vieții omenesci.

Socot, că-i de prisos să fac excursii în materie de catihetică, pentru ca să pot dovedi importanța acestei direcții a preotului.

Trebuie însă să fac constatarea că a/satisfacă acestei îndatoriri ni se cere o muncă stăruitoare, o înțelegere largă și o iubire nesăcată față de studiul

religiei, fiind că fără acestea condițiuni, un preot nu va deveni nici odată catihet bun și nu va putea delătură multele greutăți împreunate cu catehizarea; a pătunde în modul de gândire a băiatului, a-i ține atenția încordată, a-l împrieteni cu materia, ce se propune, și a afla metoda de predare cel mai potrivit.

Și din aceste motive, dar mai ales pentru a da o educație temeinică tinerimei, noul plan de învățământ, deși studiul religiei îl împarte în unități metodice cu mult mai corespunzătoare educației, decât planul cel vechiu, totuși socot, după puțină mea experiență, că materialul pentru clasa V-a este prea vast.

Alături de istoria bisericii creștine, să cere repetirea materialului propus în clasa a IV-a din Catehism; despre *credință* și apoi grupând material în 7 unități metodice, nu lasă pentru clasa a VI decât repetirea completă a catehismului. Afară de aceasta să mai cere ca în legătură cu viața sfinților părinți, Vasile cel mare, Ioan Gură de Aur și Grigorie să explicăm întreg serviciul dumnezeesc și celelalte servicii particulare. Tot odată să explicăm cărțile bisericești.

E greu să poți consuma într'un an un material așa vast de religie, bine știind, că auditorul către care te adresezi este foarte nepriceput. El n'are o minte accesibilă pentru lucrurile grele, deci spre acest scop se cere din partea catihetului să revină de mai multe ori asupra unei prelegeri. La ce iarăși se recere timp.

Părerea mea e deci, ca în clasa a V-a să se propună paralel cu Istoria bisericească, din catehism numai despre *credință*, materie clasificată pentru clasa a IV-a, iar despre celelalte două virtuți: *iubire și speranță* să se vorbească în clasa a VI-a.

Căci e mai ușor a propune despre *credință* în clasa a V-a din motivul, că Istoria bisericească învățându-ne despre bărbați, cari au luptat pentru apărarea credinței, despre organizația bisericii, putem aplica la moment și normele de credință.

Dar să fiu scurt și vă reasumez ce am voit să spun :

I. Preoția să catehizeze necondiționat.

II. Să se pregătească un studiu de *catiheze* pentru materialul prescripționat în planul de învățământ.

III. Catehismul să se propună începând cu clasa V-a, vorbind despre credință iar restul în clasa VI-a.

Petru E. Papp
paroh ortodox.

Glossă.

De Ales. Munteanu al lui Vasile, protopop ort. român.

*Ridicat pe sfânta cruce
Lumea o cuprinzi în brață;
Răul pier și să duce,
Binele-Ți lucește 'n față;
Ochii-Ți blânzi, cu dulci lumine
Nu muriră, ci 'nviară:
Gloatelor, ce vin la Tine
Tu le-ai zis, că n'o să peară.*

*Jidovii orbiți de patimi
În bucăți Ți-au rupt vesmântul!
Noi, scăldați în băi de lacrimi
Ți-am primit cu drag cuvântul;
Fără iel vieată 'n lume
N'are soare, ce străluce;
Noi iubim slăvit-Ți nume
Ridicat pe sfânta cruce.*

*De departe vin, din munte,
Glasuri de cântări divine...*

*) S'a citit în conferința catihetică ținută în Beiuș la 7 noemvrie.

Tot săracul poartă 'n frunte
O coroană de rubine.
Din potir par'că răsare
Chipul tău plin de dulceță
Și cu zimbet de 'ndurare
Lumea o cuprinzi în brață.

Rugile ferbinți de mamă
Când li zac bobocii 'n boală
Tu le-ascuți... Cu drag te chiami...
Și copii lei să scoală,
Pier miazmele din casă,
Din ocol, sub sfânta cruce:
Pe pustii, prin ceața deasă,
Răul pier și să duce.

Dulci fiori de fericire.
Trec prin carne și prin oase,
Când Ți-aduc, cu mulțumire,
La biserică prinoase.
Este clipa neuitată,
Duhul când le 'nalță viața,
Tu, te bucuri ca un tată:
Binele-Ți luțește fața.

Ca la Cana-Galileii
Apa 'n vin să schimbă iară;
Rânduri vin însurățeii
Mila ta 'n genunchi s'o ceară.
Ei și-au ispășit amarul
Cu credința cătră Tine —
Milostiv le dă Calvarul
Ochii-Ți blânzi, cu dulci lumine.

Mucenici și mucenițe
Ți-au urmat spinoasa cale;
Azi vedem în iconițe
Chipul lor cel supt de jale.
Ei simțeau în suflet focul
Unui dor din altă țară
Și în dor le fu norocul:
Nu muriră, ci 'nviară...

Fericirile din lume
Sunt ca stropii cei de roaună,
Mor ca boaba unei spume,
Viațele de o zi, de două.
Celor mici le moare graiul
Înainte de-al ști bine,
Dar prin iei deschis-ai raiul
Gloatelor ce vin la Tine.

Pogoritu-te-ai din ceruri
Să ne-aduci din cer pe Tatăl
Și cu El, prin dulci misteruri
Duhul Sfânt, cu Tine-i, eată-l!
Bucuria noastră, Una,
Ca un soare 'n miez de vară...
Celor ce-Ți primesc cununa
Tu le-ai zis, că n'o să peară!

*Tu le-ai zis, că n'o să peară
Gloatelor, ce vin la Tine;
Nu muriră, ci 'nviară
Ochii-Ți blânzi, cu dulci lumine.
Binele-Ți luțește 'n față
Răul pier și să duce;
Lumea o cuprinzi în brață
Ridicat pe sfânta cruce.*

CRONICA.

Anunț. Aduc la cunoștință că Nrii 1 și 2 din „Biblioteca Școlară” vor apărea în luna aceasta și fundatorii li vor primi înainte de Nașterea Domnului. Fiecărui fundator i-se vor expedia câte 30 exemplare dintr'un număr. Ceice au trebuință de un număr mai mare de exemplare să binevoiască a mă aviza cât mai în grabă. Învățătorii, cari mai au de gând să se escrie între fundatori — și de dorit ar fi să se înscrie cu toții, — sunt rugați să grăbească cu trimiterea cvotei de 5 cor. Dr. V. Stan, profesor.

Act de pietate. Părintele Ioan Plavoșin din Timișoara ne-a transpus 20 cor pe seama „Fondului tinerimei” dela institutul nostru ped. teol. drept răscum-părarea cununei de stimă și iubire față de repausatul harnic și pacinic învățător de pie memorie Dimitrie Dimitrescu din Fibiș. Ne asociăm la sentimentele de pietate ale părintelui Plavoșin față de memoria unui bun învățător și li exprimăm mulțumita pentru acest nobil act.

Deputații congresuali. 1. Clericali din districtul Orășii-mari: Vașcău-Beiuș: Adrian Deseanu, Beliu-Tinca: Nicolae Rocsin, Peșteș-Oradea-m: Vasile Mangra, din districtul Aradului: Hălmagiu-Buteni: Iuliu Bodea, Șiria-Ienopolea: Mihail Lucuța, Giula-Chișineu: Aurel Papp, Arad-Radna: Roman R. Ciorogariu, Bichiș-Chișetău: Gerasim Serb, Lipova-Vinga: Augustin Hamsea, Timișoara-B. Comloș: Dr. Traian Putici, 2. Mireni, din districtul Orășii-mar: Vașcău: Desideriu Tempelean, Beiuș: Dr. Nicolae Regman, Beliu: Dr. George Popa, Tinca: Dr. George Rocsin, Peșteș: Iosif Tărău, Oradea-mare: Nicolae Zigre; din districtul Aradului: Hălmagiu: Petru Truția, Buteni: Vasile Goldiș, Șiria: Sava Raicu, Ienopolea: Dr. Teodor Burdan, Giula: Dr. Nicolae Oneu, Chișineu: Mihail Velici, Arad: Aurel Petrovici, Radna: Dr. Alesandru Marta, Bichiș: Petru Ionaș, Chișetău: Dr. George Adam, Lipova: Antoniu Mocsony de Foen, Vinga: Emanuil Ungurean, Timișoara: Paul Rotariu, B. Comloș: Dr. Nestor Oprean.

Concurs.

Pe baza rezoluției Ven. Consistor diecezan din Arad de sub Nrul 6394/1911 pentru îndeplinirea postului de capelan permanent sistemizat pe lângă protopopul tractului Radna, ca paroh al parohiei centrale Mariaradna prin aceasta se deschide concurs cu termenul de recurgere de 30 de zile dela publicarea primă a acestui concurs în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitul acestui post îl formează jumătate din întreg venitul parohiei cu excepțiunea întregirii dotațiunii preoților din visteria statului, care compete întreagă protoprezbiterului-paroh.

Capelanul protopopesesc este îndatorat a prevedea toate funcțiunile, cari vor obveni în parohie, va catehiza elevii școlii confesionale și pe ai celor străine din loc și va prevedea agendele scripturistice ale cancelariei protopopești.

Dela recuranți se recere evalificațiune de clasa I; în lipsă de reflectanți cu evalificațiune corespunzătoare se admit și cei cu evalificațiune preotească de cl. II a.

Doritorii de a ocupa acest post se avizează, ca recursurile lor ajustate conform regulamentului în vigoare și adresate comitetului parohial din Mariaradna să le trimită oficiului protopopesc din aceasta comună, iar dânsii să se prezinte în sta. biserică de aici pentru a să arată poporului.

Mariaradna, la 29 nov. (12 dec.) 1911.

Procopie Givulescu
protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din Bocsig, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: în bani 600 cor., 2. scripturistica 6 cor., 3. pentru conferință 20 cor., 4. pentru învățător 3 st. □ de lemne, în preț de 48 cor., 5. pentru funcțiunile cantonale, stolele uzuale, 6. întregirea legală, a fost deja staverită dela stat și tot de acolo se vor cere și cvinvenalele legale, 7. cvartir cu 2 odăi și cuină, cu supraedificată și grădină de 800 st. □

Alegându-l, fără altă remunerație, va fi îndatorat a instrui și elevii școlii de repetiție, apoi a se îngriji de cantorat, precum și a conduce elevii la s. biserică în dumineci și sărbători.

Aceia, cari știu conduce cor vor fi preferiți.

Recurenții să-și ajusteze recursurile lor după prescripțiile regulamentare și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Bocsig, să le substearnă P. On. Oficiu ppresbiteral gr. or. rom. din Ienopolea (Borosenjő), având a se prezenta în s. biserică din Bocsig, în careva duminică ori sărbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* protopresbiter, insp. școl. conf.

—□—

1—3 gr.

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională română gr. ort. din Sărcia-română (Szărcsatelek) protoprezbiteratul B.-Comloșului, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficial: „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în edificiul școlii cu două chilii, cuină, cameră, precum și uzufructul unei grădini de legume, care se rescumpără în bani cu 20 cor.

2. Doi stângini de lemne a 32 cor. cu tot fac 64 coroane.

3. Bani gata dela comuna politică 690 coroane.

4. Patru (4) lanțe de pământ prețuit în 252 cor. și o grădină estravilană de 468 □

5. Din cult pentru conferință 15 cor., pentru scripturistica 8 cor.

6. Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 (una) coroană.

Alegându-l învățător e obligat să presteie serviciile cantonale în și afară de biserică, să conducă elevii la serviciul divin în sfta biserică în dumineci și sărbători, să-i instrueze în cântările bisericesti, să provadă învățământul în școala de repetiție și să-i instrueze și în grădina de altoi fără altă remunerație. În fine alegându-l învățător e obligat a instrui elevii cele 8 (opt) glasuri, pentru care va avea dela fie care elev 10 coroane.

Cei ce vor dovedi cu atestat competent, că sunt capaci să instrueze și să conducă cor vocal vor fi preferiți la candidare. Rugările de concurs adresate comitetului parohial român ort. în Sărcia-română (Szărcsatelek) ajustate conform regulamentelor în vigoare și cu atestatele despre eventuale servicii prestate în alte comune, să se substearnă în termenul concursual Oficiului protoprezbiteral rom. gr. ort. al B.-Comloșului în B.-Comloș (Nagykomlos) comitatul Torontal, având recurenții a se prezenta în s. biserică din loc în cutare duminică ori sărbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Sărcia-română (Szărcsatelek) din ședința comitetului parohial român ort. ținută la 12/25 oct. 1911.

Pavel Moisă
președinte.

Pavel Jivoia
notar ad hoc.

In conțelegere cu: *Mihai Păcățian* ppresb. insp. școl.

—□—

1—3

În urma ordinului Ven. Consistor de sub Nrul 6042/1911 prin aceasta să publică concurs, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă deficientul paroh Séver Secula din Odvoș, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Organul „Biserica și Școala”.

Venitul capelanului îl formează jumătate din întreg beneficiul parohial, statorit în concursul publicat pentru postul de paroh în anul 1909, afară de întregirea dotațiunii preoțești din Vistieria statului, care compete esclusiv parohului. Să notifică, că alesul are să îndeplinească toate funcțiunile preoțești pastorale și agendele parohiale din parohia Odvoș, pe lângă aceasta va conduce agendele scripturistice ale oficiului parohial și va catehiza atât în școala confesională, cât și în cea de stat. Alesul va suportă toate dările publice după venitul ce-l beneficiază din parohie.

Dela recurenți să cere ecalificațiune de cl. primă.

Doritorii de a ocupa acel post vor avea să-și ajusteze recursurile lor în conformitate cu regulamentul în vigoare și adresate comitetului parohial din Odvoș, să le aștearnă oficiului ppropesc din Mariaradna, iar dânsii să se prezinte în termenul concursual și cu stricta observare a dispozițiunilor regulamentare în sta biserică din Odvoș spre a-și arăta abilitatea în oratorie, cântare și tipic.

Din ședința ținută la 8/21 septembrie 1911.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii Venerabilului Consistor de sub Nrul 4193/911 prin aceasta se repeteste de nou scrierea concursului pentru îndeplinirea parohiei a doua vacantă din Murani (Temesmurány, pprezbiteratul Timișorii) cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Beneficiul se compune din folosirea sesiunii parohiale, stolele și birul legal, cum s'a predat și până acum. Eventuala întregire a dotației din vistieria statului o va primi alesul, conform ecalificațiunii sale. Dările publice după beneficiu le va suportă alesul.

Dela recurenți se cere ecalificațiune prescrisă prin Regulament pentru parohii de clasa primă; în cazul când nu se vor prezenta recurenți cu ecalificația prescrisă pentru parohii de clasa primă, vor fi admiși și cei cu ecalificație pentru parohii de clasa a

două. Recurenții vor avea să se prezente în s. biserică spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală, pe lângă observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii. Recursele adresate comitetului parohial sunt a se trimite la oficiul ppresb. din Timișoara.

Comitetul parohial.

Cu consenzul protoprezb. *Dr. Tr. Putici.*

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala noastră confesională ort. rom. din Chișoros, (Torontaloroszi) protoprezbiteratul B. Comloșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., care se va plăti deocamdată din cassa culturală a comunei bisericești, până se va putea ezopera 400 cor. ajutor de stat, ca astfel să rămână în sarcina parohiei numai 600 cor.
2. Cvinvenalele prescrise de lege se vor cere dela stat;
3. Pentru scripturistică 6 cor.
4. Pentru grădină intravilană 20 cor. în bani gata;
5. Locuință liberă constătoare din 2 chilii, una tindă, una cămară și staul;
6. Dela înmormântări unde va fi poftit, una coroană.
7. Alegândul învățător e obligat a presta cantoralul în sfta biserică a conduce pruncii școlari regulat la sfta biserică în dumineci și sărbători, a-i instrui în cântările bisericești și a prevedea învățământul în școala de repetiție confesională ort. română fără altă remunerație.
8. De încălzitul și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească; iar de curățirea din lăuntru a locuinței învățătoarești se va îngriji alegândul învățător.

Recursele adresate comitetului parohial ort. rom. din Chișoros și ajustate conform regulamentelor în vigoare, sunt a se înainta în termenul concursual Prea Onor. Oficiu protoprezbiterat român gr. ort. în B. Comloș (Nagykomlós) comit. Torontal, având recurenții a se prezenta înaintea alegătorilor în cutare Duminică ori sărbătoare spre a se face cunoscuți.

Chișoros, din ședința comit. par. ținută la 15/28 noemvrie 1911.

Ștefan Crișan
președinte.

În conțelegere cu: *Mihail Păcățian* protoprezbiter inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești dela școala poporală de băieți din Seceani (pprezbiteratul Timișorii) se repetă de nou concursul cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele anuale sunt: 1. Salar fundamental 1000 cor.; 2., cvinvenalele prescrise de lege; 3., pentru conferință, când va participa 24 cor.; 4., pentru scripturistică 10 cor.; 5., cortel corespunzător în natură și uzufructul grădinei; 6. dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. iar dacă mortul va fi dus în biserică 2 cor. Dările publice după beneficiu și grădină, cad în sarcina alesului. De încălzire și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească. Curățirea locuinței învățătoarești cade în sarcina alesului.

Alesul e obligat să presteie serviciile cantorale în și afară de biserică, să conducă strana dreaptă, să instruiască elevii în cântările bisericești și să-i conducă regulat în dumineci și în sărbători la s. biserică, fără alta remunerație. Pentru conducerea corului se asigură remunerație specială, dacă e capabil și de fapt îl va și conduce.

Recursele ajustate conform dispozițiilor Regulamentului din vigoare sunt a se înainta la Prea Onor. oficiu ppresbiterat în Timișoara (Temesvár-Gyárváros). Reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o duminică ori sărbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Seceani la 30 octomvrie (12 noemvrie) 1911.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb. *Dr. Tr. Putici* insp. de școale.

—□—

3—3

În senzul decisului Veneratului Consistor ort. român din Oradea mare de sub Nr. 2101/188 Bis 1911. pentru parohia vacantă B. Rogoz de cl. III. se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: a) Pământ arător de 16 cubule. b). Competință de pădure și pășunat 8 jughere. c). Ștoalele îndatinate. d) casă parohială. e) o zi de lucru dela fiecare Nr. de casă sau 1 cor. 20 fil. f) întregirea dotațiunii dela stat.

Recurenții, petițiunile lor adresate comitet. paroh. din Rogoz, au ale trimite of. protopopesc în F. Győrös, având cu observarea § 33 din Regulam. pentru parohii a se înfățișa la sf. biserică de acolo pentru a cânta, respective a oficia și predica.

B. Rogoz, la 1/14 noemvrie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Serbu* protopop.

—□—

3—3 gr.

Licitațiune minuendă

În conformitate cu rezoluțiunea Venerabilului Consistor Nr. 5679/911 se publică concurs de licitațiune minuendă pentru renovarea s. biserici și pentru facerea de nou a gardului din jurul s. biserici din Temes-ság, cu termenul de 18/31 decemvrie 1911. la 2 ore p. m., în școala confesională de aici.

Prețul de exclamare la facerea gardului, a renovării s. biserici și a turnului afară de pictură și auritură, este de 10290 coroane și 70 fileri; iar la pictură și auritură de 5070 coroane.

Reflectanții vor avea să depună înainte de începerea licitațiunii vadiul de 10% din prețul de exclamare.

Pentru participare la licitațiune, reflectanții nu pot formula nici o pretenziune.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea în orele oficioase la oficiul parohial din loc. Condițiunile se vor publica și înainte de începerea licitațiunii.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrările în întreprindere fără privire la rezultatul licitațiunii acelor reflectanți, în cari află mai multă garanță morală și materială.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Șag la 30 octomvrie 1911.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Tr. Putici.*

—□—

1—2

Reprezentanța cercuală a fabricii de mașini soc. an. Nicholson.

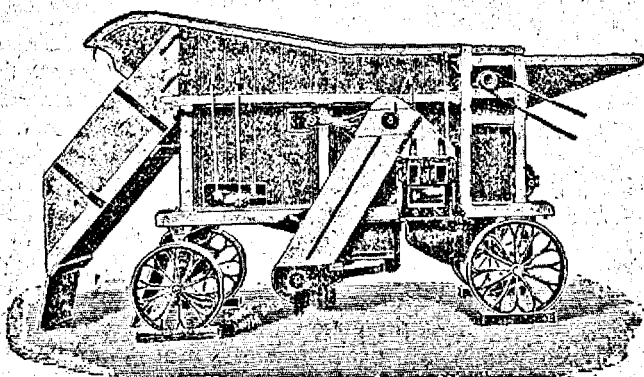
Cea mai mare firmă românească din Ungaria Frații Burza, Arad

 Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

 Telefon interurban și
comitatens Nrul 406

==== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ====

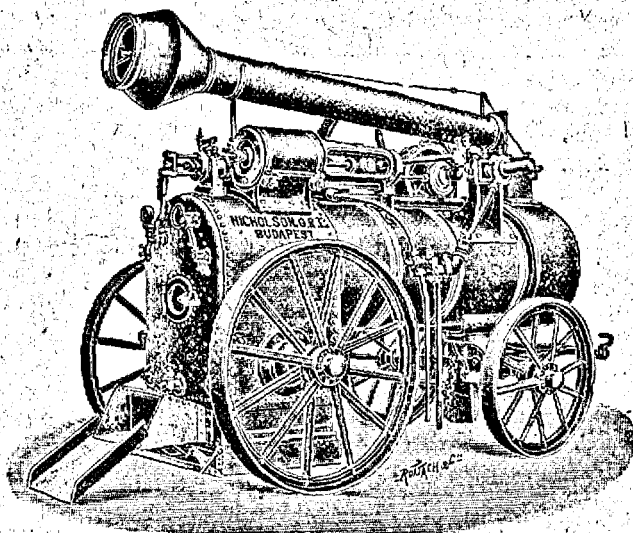
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume :

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Masini de secerat si de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. **Articli de specialitate.** Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu unelte trebuincioase, să ceară Catalogul nostru ilustrat, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

26-59

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

 Tiparul și editura tipografiei diecezane din Arad — Redactor responsabil: **Roman R. Ciorogariu.**

Reprezentanța cercuală a fabricii de mașini soc. an. Nicholson.